

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

ชื่อหลักสูตรการสานแปลจากผ้า
จำนวน ๕ ชั่วโมง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดมหาสารคาม
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การจัดทำหลักสูตรการสานเปลี่ยนจากผ้า ได้จัดทำขึ้นตามนโยบายกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้ให้สถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนกิจกรรมส่งเสริมศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้กลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำใน ๕ กลุ่มอาชีพได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการรวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ได้จัดทำหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะใหม่ (New skill) เพิ่มสมรรถนะ (Up skill) หรือทบทวนทักษะ (Re skill) เพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้จัดกิจกรรมนำไปใช้ในการขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนและความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาประเทศ การดำเนินงานจัดกิจกรรมหลักสูตร ฝึกอาชีพให้แก่ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๑) การกำหนดเนื้อหาและชั่วโมงในการเรียนหลักสูตรจะประกอบไปด้วยจำนวนชั่วโมงของเนื้อหาความรู้และการปฏิบัติเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้ และทักษะไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ รวมทั้งสามารถนำจำนวนชั่วโมงที่ได้เรียนไปเทียบโอน เป็นผลการเรียนในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. หลักสูตรการสานเปลจากผ้า	๑
๑.๑ ความเป็นมา	๑
๑.๒ จุดประสงค์การเรียนรู้	๑
๑.๓ กลุ่มเป้าหมาย	๑
๑.๔ ระยะเวลา	๒
๑.๕ เนื้อหาหลักสูตร	๒
๑.๖ การจัดการเรียนรู้	๒
๑.๗ สื่อการเรียนรู้	๒
๑.๘ การวัดและประเมินผล	๓
๑.๙ การจบหลักสูตร	๓
๑.๑๐ เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร	๓
๑.๑๑ การเทียบโอน	๓
๒. โครงสร้างหลักสูตรการสานเปลจากผ้า	๔
ภาคผนวก	
แบบทดสอบก่อนเรียนหลักสูตรการสานเปลจากผ้า	๕
ใบความรู้หลักสูตรการสานเปลจากผ้า	๖
แบบประเมินผลงานผู้เรียน	๘
แบบทดสอบหลังเรียนหลักสูตรการสานเปลจากผ้า	๙
เฉลยหลักสูตรวิชาการสานเปลจากผ้า	๑๐

ชื่อหลักสูตร การสานเปลจากผ้า จำนวน ๕ ชั่วโมง กลุ่มอาชีพ ความคิดสร้างสรรค์

๑. ความเป็นมา

ตามนโยบายกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้ให้สถานศึกษาขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนกิจกรรมส่งเสริมศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน งบรายจ่ายอื่น ในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้กลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำใน ๕ กลุ่มอาชีพได้แก่ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และอาชีพเฉพาะทางหรือการบริการรวมถึงการเน้นอาชีพช่างพื้นฐาน ได้จัดทำหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างทักษะใหม่ (New skill) เพิ่มสมรรถนะ(Up skill) หรือทบทวนทักษะ (Re skill) เพื่อให้สถานศึกษาหรือผู้จัดกิจกรรมนำไปใช้ในการขับเคลื่อนโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน และความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาประเทศ การดำเนินงานจัดกิจกรรมหลักสูตรฝึกอาชีพให้แก่ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายให้ดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาต่อเนื่อง (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๑) การกำหนดเนื้อหาและชั่วโมงในการเรียนหลักสูตรจะประกอบไปด้วย จำนวนชั่วโมงของเนื้อหาความรู้และการปฏิบัติเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรแล้วสามารถนำความรู้ และทักษะไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ รวมทั้งสามารถนำจำนวนชั่วโมงที่ได้เรียนไปเทียบโอน เป็นผลการเรียนในรายวิชาเลือกของสาระการประกอบอาชีพตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

การจัดการสานเปลจากผ้า ถือเป็นศิลปะและหัตถกรรม หรืองานฝีมืออย่างหนึ่งที่มีมาและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของเหลือใช้ ปรับรูปแบบให้ทันสมัย ตรงกับความต้องการสมัยปัจจุบัน เป็นการฝึกสมาธิและสืบสานวัฒนธรรมให้กับประชาชนได้มีเจตคติที่ดีงาม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนา และเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวต่อไป

๒. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๒.๑ เพื่อเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพและยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น
- ๒.๒ เพื่อสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ
- ๒.๓ เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

๓. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

๓.๑ ผู้ที่ไม่มีอาชีพ

๓.๒ ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

๔. ระยะเวลา

การเรียนรู้ และฝึกทักษะ จำนวน ๕ ชั่วโมง

๔.๑ ภาคทฤษฎี จำนวน ๑ ชั่วโมง

๔.๒ ภาคปฏิบัติ จำนวน ๔ ชั่วโมง

๕. เนื้อหาหลักสูตร

๕.๑ วัตถุประสงค์ในการสานเปลจากผ้า และการนำไปใช้ประโยชน์

๕.๒ ขั้นตอน การสานเปลจากผ้า การสานเปลจากผ้า การทำลายและแบบต่างๆ

๕.๓ การจัดการด้านการตลาด

๑) แหล่งเรียนรู้

๒) ทิศทางการประกอบอาชีพ

๖. การจัดการเรียนรู้

๖.๑ การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ภูมิปัญญา

๖.๒ การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้

๖.๓ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๖.๔ การฝึกปฏิบัติจริง

๗. สื่อการเรียนรู้

ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์
สถานประกอบการ วัสดุจริง และสื่อบุคคลในชุมชน

๗.๑ วิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้

๗.๒ VCD / หนังสือ

๗.๓ Internet

๗.๔ ศึกษาจากกลุ่มอาชีพตัวอย่าง/แหล่งเรียนรู้

๘. การวัดและประเมินผล

การวัดผลประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้า โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและ
สารสนเทศที่แสดงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งสามารถประเมินได้ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

๘.๑ การสังเกต

๘.๒ การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน

๙. การจบหลักสูตร

- ๙.๑ มีระยะเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
- ๙.๒ มีผลการเรียนผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้
 - ๑) ภาคทฤษฎี สัดส่วนร้อยละ ๒๐
 - ๒) ภาคปฏิบัติ สัดส่วนร้อยละ ๘๐

๑๐. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากจบหลักสูตร

- ๑๐.๑ หลักฐานการเข้าเรียนตลอดหลักสูตร
- ๑๐.๒ ทะเบียนคุณวุฒิบัตร
- ๑๐.๓ วุฒิบัตรออกโดยสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้หลักสูตรการสานเปลจากผ้า

๑๑. การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรการสานเปลจากผ้านี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษา
นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หรืออื่นๆ ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

โครงสร้างหลักสูตรการการสานเปลจากผ้า

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	สื่อการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้	การวัดและประเมินผล	จำนวนชั่วโมง	
							ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑.	การสานเปลจากผ้า	๑. เพื่อเป็นช่องทางในการประกอบอาชีพและยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น ๒. เพื่อสร้างทักษะใหม่ที่จำเป็นในการทำงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ๓. เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ในครัวเรือน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีความสุข	๑.วัสดุอุปกรณ์ในการสานเปลจากผ้า และการนำไปใช้ประโยชน์ ๒.ขั้นตอนการสานเปลจากเศษผ้า การทำลวดลายและแบบต่างๆ ๓.การจัดการด้านการตลาด ๓.๑ แหล่งเรียนรู้ ๓.๒ ทิศทางการประกอบอาชีพ ขั้นตอนการเตรียมการ ๑.ความเป็นมาของการสานเปลจากผ้า ๒.วัสดุอุปกรณ์ และการเลือกใช้วัสดุ	ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สถานประกอบการ วัสดุของจริง และสื่อบุคคลในชุมชน ๑. วิทยากร/ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้/ใบความรู้ ๒. VCD/หนังสือ/ Internet ๓. วัสดุอุปกรณ์ของจริง ๔. ศึกษาดูงานจากกลุ่มอาชีพ ตัวอย่าง/แหล่งเรียนรู้ ๕.แบบทดสอบก่อนเรียน/แบบทดสอบหลังเรียน	๑. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร/ ภูมิปัญญา ๒. การศึกษาดูงานจากแหล่งเรียนรู้ ๓. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๔. การฝึกปฏิบัติจริง	การวัดผลประเมินผลหลักสูตร เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้า โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งสามารถประเมินได้ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้ ๑. การสังเกต ๒. การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน	๑ ชม.	
			๓.ขั้นตอนการสานเปลจากผ้า ๔.การปฏิบัติการสานเปลจากผ้า ๕.คุณค่าการสานเปลจากผ้า ๖.การจัดหาหรือการทำบรรจุหีบห่อ ๗.การคิดต้นทุนกำไร ๘.ช่องทางการขาย /การตลาดของการสานเปลจากผ้า					๔ ชม.

แบบทดสอบก่อนเรียนหลักสูตร วิชาการสานเปลจากผ้า

๑. ขั้นตอนแรกในการสานเปลจากผ้า คือข้อใด
 - ก. การขึ้นรูปเปล
 - ข. การถักหุเปล
 - ค. การเลือกผ้าสำหรับสานเปล
 - ง. การเก็บรายละเอียด
๒. ข้อใด เป็นรูปแบบการนำเศษผ้ามาประยุกต์เป็นชิ้นงานอื่น
 - ก. พรมเช็ดเท้า
 - ข. ที่รองนั่ง
 - ค. ไม้ถูพื้น
 - ง. ถูกทุกข้อ
๓. ประโยชน์ของการสานเปลจากผ้า
 - ก. เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของเหลือใช้
 - ข. สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว
 - ค. ก. และ ข.
 - ง. ไม่มีข้อถูก
๔. ข้อใดไม่ใช่วัสดุที่ใช้ในการสานเปลจากผ้า
 - ก. เศษผ้า
 - ข. ลวด
 - ค. เชือก
 - ง. ไม้ถัดเปล
๕. ข้อจำกัดของเปลที่ทำจากเศษผ้า คือข้อใด
 - ก. สามารถใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส
 - ข. มีความทนทาน
 - ค. วัสดุหาง่ายตามชุมชน
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

ใบความรู้

หลักสูตรการสานเปลจากผ้า

การจัดการสานเปลจากผ้า ถือเป็นศิลปะและหัตถกรรม หรืองานฝีมืออย่างหนึ่งที่มีมาและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของเหลือใช้ ปรับรูปแบบให้ทันสมัย ตรงกับความต้องการสมัยปัจจุบัน เป็นการฝึกสมาธิและสืบสานวัฒนธรรมให้กับประชาชนได้มีเจตคติที่ดีงาม สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางพัฒนา และเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวต่อไป

ขั้นตอนการสานเปลจากผ้า

อุปกรณ์

๑. เศษผ้า

ขั้นตอนการทำ

๑. นำเศษวัสดุผ้าที่เหลือใช้จากโรงงานที่เป็นเส้นๆ มาแยกเป็นสีๆ
๒. นำเศษวัสดุผ้ามาแยกม้วนไว้เป็นแต่ละสีๆ ตามความหนาของผ้า
๓. เตรียมเศษไม้ที่ใช้ยาวประมาณ ๑ เมตร มาตีตะปู โดยมีความกว้างของตะปู ๒ดอก ห่างกัน ๓๐ฟุต
๔. นำวัสดุผ้าที่เตรียมไว้สำหรับขนำหุเปลมาพันกับตะปูทั้งหมด ๗ รอบ
๕. นำเศษวัสดุมาสานเป็นบวงไขว้กันลักษณะคล้ายเปียให้มีความยาว ๑๐ นิ้ว จึงนำปลายทั้ง ๒ ข้าง ผูกเข้ากันให้เป็นห่วงวงรี จึงได้หุเปลจำนวน ๑๔ หุ โดยทำตอนที่ ๕ อีก ๑ รอบ จึงจะได้หุเปล ๒ ข้าง
๖. นำหุเปลที่เตรียมไว้ทำตามขั้นตอนที่ ๕ มาสานขึ้นต้นด้วยเศษวัสดุผ้าที่เตรียมไว้ในขั้นตอนที่ ๒ โดยเก็บหุไว้ ๒ อันจะเหลือหุ ๑๒ อัน เริ่มถักหุแรกโดยขึ้นต้นสอดผ้าลักษณะเงื่อนพิรอด ถักต่อไปเรื่อยๆจนครบ ๑๒ หุ (ครบ ๑ แถว)
๗. นำเศษวัสดุผ้าอีก ๑ สีที่เตรียมไว้โดยผูกกับหุแรก แถวที่ ๑ แล้วนำมาถักเป็นเงื่อนพิรอดกับแถวที่ ๑ ถักไปเรื่อย ๆ จนครบ ๑๒ ช่อง จะได้แถวที่ ๒
๘. ทำตามวิธีตามขั้นตอนที่ ๖ และขั้นตอนที่ ๗ สลับสีกันไปมาทั้งสองสีเรื่อย ๆ จนครบ ๑๔ แถว

๙. นำหูที่เหลืออีกข้างมาผูกกับต้นเสาเพื่อทำการต่อเปลที่ถักเสร็จแล้ว ๑๔ แถว นำปลายวัสดุเศษผ้าจากแถวที่ ๑๔ แถว นำปลายวัสดุเศษผ้าจากแถวที่ ๑๔ มาถักต่อหูที่เตรียมไว้ โดยถักสลับฟันปลากันไปมาเหมือนถักเปลตามขั้นตอนที่ ๕ และขั้นตอนที่ ๗ จนไปสุดแถว (แถวที่ ๑๕)
๑๐. นำปลายผ้าที่ถักเสร็จแถวที่ ๑๕ แต่ละข้างให้สอดบวงด้านข้างไปจนสุดหูเปลอีกด้านเพื่อใช้ปรับความลึกขึ้นของเปลนอนดังกล่าว (จึงได้เปลอีก ๑ อัน)

แบบประเมินผลงานผู้เรียน

ชื่อ – สกุล.....

หลักสูตร..... กลุ่ม.....

คำชี้แจง : ให้วิทยากรประเมินผลงานของผู้เรียนตามหัวข้อที่กำหนดให้

ประเด็นที่ประเมิน	คะแนนประเมิน (๑๐ คะแนน)
๑. ความรู้ความเข้าใจเนื้อหาสาระ (๒๐ คะแนน)	
๑.๑ ทดสอบความรู้ความเข้าใจ	
๑.๒ สอบถามความรู้ความเข้าใจ	
๒. ทักษะการปฏิบัติ (๔๐ คะแนน)	
๒.๑ สังเกตการณ์ปฏิบัติในระหว่างการเรียนรู้การจัดกิจกรรม	
๒.๒ ประเมินโดยให้สาธิต	
๒.๓ แสดงขั้นตอนวิธีการปฏิบัติ	
๒.๔ ประเมินจากกระบวนการมีส่วนร่วม	
๓. คุณภาพผลงาน ผลการปฏิบัติ	
๓.๑ สังเกตผลงาน	
๓.๒ ตรวจสอบผลงาน	
๓.๓ มีความคิดสร้างสรรค์	
๓.๔ ผลการปฏิบัติว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่	
รวมคะแนน (๑๐๐ คะแนน)	

หมายเหตุ การประเมินผลการจบหลักสูตรอาจดำเนินการได้ ดังนี้

- การประเมินระหว่างเรียน และเมื่อจบหลักสูตร
- ประเมินครั้งเดียวก่อนจบหลักสูตร

ทั้งนี้ เกณฑ์การจบหลักสูตร จะต้องได้คะแนนรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ จึงจะผ่านเกณฑ์
การประเมิน

ลงชื่อ

วิทยากร

()

แบบทดสอบหลังเรียนหลักสูตรการสานเปลจากผ้า

๑. ขั้นตอนแรกในการสานเปลจากผ้า คือข้อใด
 - ก. การขึ้นรูปเปล
 - ข. การถักหุเปล
 - ค. การเลือกผ้าสำหรับสานเปล
 - ง. การเก็บรายละเอียด
๒. ข้อใด เป็นรูปแบบการนำเศษผ้ามาประยุกต์เป็นชิ้นงานอื่น
 - ก. พรมเช็ดเท้า
 - ข. ที่รองนั่ง
 - ค. ไม้ถูพื้น
 - ง. ถูกทุกข้อ
๓. ประโยชน์ของการสานเปลจากผ้า
 - ก. เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสิ่งของเหลือใช้
 - ข. สามารถสร้างรายได้เสริมให้กับตนเองและครอบครัว
 - ค. ก. และ ข.
 - ง. ไม่มีข้อถูก
๔. ข้อใดไม่ใช่วัสดุที่ใช้ในการสานเปลจากผ้า
 - ก. เศษผ้า
 - ข. ลวด
 - ค. เชือก
 - ง. ไม้ถัดเปล
๕. ข้อจำกัดของเปลที่ทำจากเศษผ้า คือข้อใด
 - ก. สามารถใช้ได้ทุกสถานที่ ทุกโอกาส
 - ข. มีความทนทาน
 - ค. วัสดุหาง่ายตามชุมชน
 - ง. ไม่มีข้อใดถูก

เฉลยหลักสูตรวิชาการสานเปลจากผ้า

๑. ค

๒. ง

๓. ค

๔. ข

๕. ก